

Po pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „
V upravnštvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredne medelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 12.

V Ljubljani, torek 16. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

„Naša straža“.

(Poročilo tajnika dr. J. Brejca.)

Svoboden in sam svoj gospod je bil Sloven, ko je stopil na zgodovinsko prizorišče. Sam si je dajal postave, prosto volil si je svoje starešine, svobodno si je urejal svoje družabno, gospodarsko in politično življenje. Dotika z drugimi narodi pa mu je postala v kvar. Tujci so ga za živega telesa položili v politični grob in ga tudi gospodarsko in kulturno ujarmili. Postal je narod slovenski narod robov, narod sužnjev, postal je rasnično »podlaga tujčevi peti«. S svojo krvjo je branil preširnim sosedom meje pred turškimi navali, dolga stoletja je stal neprestano na braniku za evropsko kulturo, in dočim so se za njegovim hrbtom v varnem zavetju razvivali drugi narodi, ginil je narod slovenski očitno. Življi tujih narodov so se naselili med njim, razlastili so ga rodne zemlje ter so mu gospodovali na stoletja. V ta obupni stan našega naroda pa je v tem stoletju posijala rešitev obetajoča politična svoboda. Sedaj je tudi v otrpli život našega naroda šinilo novo življenje; začelo se je širom lepe naše domovine veselo gibanje, vstajala so po srecu Slovenskem narodna društva: najprej čitalnice, bralna in izobraževalna, za temi gospodarska društva. Na vseh koncih in krajih popravlja se še danes naš narodni dom. Trezni opazovalci tega vsestranskega gibanja in delovanja pa so kmalu uvideli, da se mnogo moči in denarja potrosi, ki v sled razcepjenosti ne donaja zadostnega sadu. Tu se je spočela misel o društvu, ki naj bi se v njem vse to narodno delovanje osredotočilo, in rodila se je »Naša Straža«.

Dovolite mi, da na tem prvem rednem občnem zboru na kratko rekapituliram zgodovino postanka »Naše Straže«.

Razni slovenski in hrvaški domoljubi so že dlje časa gojili misel o društvu, kakoršno je »Naša Straža«. Storili so bili že tudi pripravljavne korake za ustanovitev takega društva — toda iz razlogov, ki se odtegujejo javnosti, društvo ni moglo na dan. Bati se je bilo, da tudi ta lepa ideja

zaspi, kakor jih je že zaspalo toliko med Slovenci. G. drž. posl. Robiču se imamo zahvaliti, da je ta ideja postala kri in meso. V jesenskem zasedanju državnega zbora leta 1898. začela so se med slov. drž. poslanci na Dunaju prva posvetovanja o ustanovitvi društva. Posl. dr. Krek je izdelal načrt društvenih pravil in nato se je kmalu sešel v Ljubljani poseben iz državnozbornskih poslancev in mnogih drugih odličnih domoljubov obstoječ komité, ki se je posvetoval o pravih in jih končno redigiral. Hitri tempo, s katerim so se vse priprave vršile, je omogočil, da se je že na 15. nov. 1898. moglo sklicati ustanovni zbor »Naše Straže«.

Zborovanje se je vršilo pod predsedstvom drž. posl. Vencajza in izvolil se je v smislu pravil glavni odbor tako, da so bili soglasno izvoljeni sledeči gospodje:

za Kranjsko: drž. poslanci dr. Ferjančič, dr. Krek, Jos. Pogačnik, Fran Povše, Ivan Vencajz, dež. poslanca Iv. Hribar, dr. Majaron, notar Luka Svetec, odvetnik dr. V. Krisper in kurat Ant. Koblar.

za Štajersko: kanonik dr. Ivan Mlakar, odvetnik dr. Pipuš, dež. posl. dr. Dečko, notar M. Kocbek, dež. posl. dr. Jurtela, dež. posl. dr. Rosina, lastnik tiskarne Dragotin Hribar, župnik Kelemina, nadžupnik Korošec in drž. posl. Ivan Robič;

za Koroško: odvetnik dr. Kraut, urednik Jos. Rozman, dež. poslanci Gr. Einspieler, Fran Grafenauer in Fran Muri, župan Fran Kobentar, posestnik Martin Štib, župan Ivan Šumah, pos. Fr. Kogelnik in stolni prošt Lambert Einspieler;

za Primorje: odvetnik dr. G. Gregorin, bivši drž. posl. Ivan Nabergoj, lastnik tiskarne Andrej Gabršček, odvetnik dr. Al. Franko, dež. odbornik dr. Tuma, kurat Jan. Rojic, odvetnik dr. Janežič, odvetnik dr. Dinko Trinajstič, poslovodja istrske posojilnice v Pulju Štefan Givič in posestnik Mate Sankovič;

za vnanje dežele pa: vseuč. prof. dr. Murko, dr. Jos. Mantuani, izdajatelj »Südna« Jakob Pukl, pisatelj Ivan Lego, inžener Tomšič, drž. posl. Stojan, Barvinski, Milevski in Šuklje ter vzgojitelj dr. Turner.

Nato je bilo izvoljeno začasno predsedstvo: drž. posl. Ivan Vencajz kot predsednik in moja malenkost kot tajnik in blagajnik, z nalogo, da se čim preje skliče sestanek članov glavnega odbora v svrhu konstituiranja posamnih oddelkov in načelstva.

Dne 4. jan. 1899. so se sešli člani glavnega odbora v Ljubljani v mestni zbornici ter so bili v posamne oddelke voljeni sledeči gospodje:

V pravni oddelk so bili izvoljeni gg. dr. Ivan Dečko, drž. posl. Lambert Einspieler, dež. posl. dr. A. Ferjančič, dr. G. Gregorin, dr. Ivan Janežič, dr. Konr. Janežič, dež. posl. Fran Jurtela, c. kr. notar M. Kocbek, odvetnik dr. Al. Kraut, dež. posl. dr. Danilo Majaron, dr. V. Schweitzer, L. Svetec, dr. Dinko Trinajstič, dež. posl. dr. Henrik Tuma, dr. Aleš Ušeničnik; v gospodarski oddelk gg. Anton Belec, dr. J. Brejca, drž. posl. dr. Krek, drž. posl. dr. Matko Laginja, dež. posl. Fr. Muri, Drag. Hribar, V. Podgorc, drž. posl. Fr. Povše, drž. posl. Fran Robič, J. Rojic, dež. posl. dr. Fr. Rosina, Josip Šiška, drž. posl. Ivan Vencajz, dr. Iv. Šustersič, dočim vsi ostali odborniki v smislu pravil spadajo v informacijski oddelk.

Vsi trije oddelki so se takoj konstituirali ter so bili izvoljeni: v pravnem oddelku za načelnika dr. Dan. Majaron, za I. tajnika dr. V. Schweitzer, za II. tajnika dr. Ivan Dečko; v gospodarskem oddelku za načelnika dr. Ivan Šustersič, za I. tajnika dr. Janko Brejca, za II. tajnika Iv. Rojca in v informacijskem oddelku, potem ko se župan Hribar ni dal preprostiti, da bi prevzel načelstvo v tem oddelku, tako da je bil načelnikom izvoljen g. dr. Krisper, tajnikom g. L. Smolnikar in II. tajnikom g. Jos. Rozman.

Načelstvo društva se je nato sestavilo sledeče: g. dr. Iv. Šustersič predsednik, g. dr. V. Krisper, podpredsednik, g. dr. I. Brejca, tajnik, g. dr. D. Majaron, tajnikov namestnik, g. dr. I. Dečko, II. tajnik, g. Iv. Rojca, III. tajnik, g. Jos. Rozman, IV. tajnik, g. L. Smolnikar, blagajnik, g. dr. V. Schweitzer, blagajnikov namestnik.

Vsi posamni oddelki so še danes kompletni; pač pa je z dopisom z dne 27. nov. 1899. g. dr. Šustersič glede na preobloženost z drugimi opravili odložil društveno predsedništvo. Društvo vodi sedaj podpredsednik g. dr. Krisper. (Konec sledi)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. januarja.

Sprava mej Čehi in Nemci mora biti dognana, tako se je izjavil vladar pri sobotnem delegacijskem obedu napram češkimi in češko-nemškimi delegatom. V pogovoru z delegatom Kaftanom je rekel vladar: Želim, da se to zjedinenje kmalu doseže, toda razburjenja ne smete zanesti mej narod. Kaftan je odgovoril: Tega mi ne delamo, ampak po svojih močeh mirimo prebivalstvo. Pač pa je narod umevno ogorčen vsled zadnjih dogodkov. Svojim nemškimi sodeložanom smo vedno ponujali roko v spravo, seveda le na podlagi popolne enakopravnosti in enakovrednosti. Od tega načela ne moremo odstopiti. Zvesti smo državi, Avstriji in češko kraljestvo hočemo videti močno, zahtevamo pa, da se ne skruni naših narodnih čustev. Na te besede je odgovoril vladar: To se zgodi, do sprave mora priti. — Tudi delegat Funke je čul tem podobne besede iz cesarjevih ust. Sprava mora priti, naj stane, karkoli drago, to naj si zapomnijo tudi nespravljivi Nemci.

Novega ministerstva še vedno ni in sedanji predsednik v ministerskem svetu čaka še vedno na odrešenje. Mesto imen novih mož objavljajo razni listi še vedno vesti, da se je poskus pl. Körberja popolno izjalovil in da bo pričel s sestavo kabineta bivši minister Gautsch. Temu nasproti pa naznanjajo sinočnji listi, da je pl. Körber dobil oficijelen nalog za sestavo novega kabineta. To vest potrjuje nekoliko tudi vest dunajskih listov, da je vladar danes zjutraj odpotoval na lov. Iz tega se da sklepati, da je ministerska kriza de facto že rešena in da sledi ob povratku vladarjevem takoj imenovanje novih mož. Prišli bodo toraj na krmilo možje, sekcijski načelniki, katerih imena smo že ob-

vrne v Milan, prebira povestničarje in modroslovce.

Leta 1833 mu umre žena, katero je strastno ljubil. Oženi so pa zopet na prigravarjanje prijatelja Grossi čez par let s Terezijo Borri, vdovo grofa Stampa.

Leta 1840 ga lombardska akademija znanostij in umetnostij imenuje svojim častnim članom, a on pohlevno odbije to čast. Oni čas se je seznanil tudi s filozofom Rosminijem, ki je zelo blagodejno vplival nanj.

Bojev za svobodno Italijo se Manzoni sicer ni udeleževal, ker se sploh ni mešal v javne zadeve, temveč je mirno živel s svojo družino. Ko je leta 1857 nekoliko zbolel, zanimal se je celo Milan za njega, celo avstrijski nadvojvoda je večkrat vprašal po njem.

Kar bi še rad videl v svojem življenju, dosegel je Manzoni leta 1859, namreč zjedinenje Italije, ki je bila njegov ideal. Trdil je vedno: »Liberi non saremo, se non siam uni.« (Svobodni ne bodemo, če nismo jedini.) In res je doživel, po čemur je tako hrepenel.

Umrl je mirne smrti 23. maja 1. 1873.

LISTEK.

Alessandro Manzoni,

njegovo življenje in njegova dela.

(Po življenjepisu Julija Carcano posnel J. B-č.)

Alessandro Manzoni se je rodil v Milanu 7. sušca leta 1785. Otročja leta je preživel v okolici milanski, prvi pouk je užival v samostanu. Po smrti očetovi gre z materjo leta 1805 v Pariz. Tu je prišel v imenitno družbo učenjakov, pesnikov in modroslovcev. Že tedaj je zlagal pesni, katere je prvič izdal v Parizu.

Leta 1808 se vrne iz burnega Pariza v Italijo, kjer se oženi z Enrichetto Luigo Blondel, hčerjo genevskega bankirja. V Milanu je užival zakonsko srečo, ob enem pa je prebiral klasike, učil se povestnice in pisal povesti ter zlagal pesni. Za Napoleona, pred katerim se je tresel cel svet, se ni brigal.

Leta 1819 je dokončal slavno tragedijo »Il conte di Carmagnola«. S »Pentecoste« je zaključil vrsto svetih himen (Inni sacri). Postavil se je na čelo literarne preokupcije, iz

»Cinque Maggio« (5. maj). Njegova slava je vedno rasla, dasi je bil izprva precej nepoznan.

Mnogo je brskal po starih rokopisih, arhivih in knjižnicah; čital je srednjeveške pisatelje, premišljeval je bedo tedanjih časov in je sklenil, spisati o tem roman. Tako je nastala nesmrtna knjiga, katero je imenoval »I promessi sposi« (zaročenca).

Giulio Carcano, laški novelist, lepo piše o ti povesti: »Ta povest o stiskanih in stiskovalcih se začinja pod onim jasnim nebom, pod katerim je pesnik preživel prva svoja leta. V nji pripoveduje o ljubezni praprostega kmetskega mladeniča in blage, skromne predice, o sveti ljubezni, katero bojazljiva sebičnost plašnega duhovnika prepusti zalezovanju hudobnega mogočnega. Nedorodni par je pod varstvom ponižnega kapucince, ki se ustavlja grožnjam in v imenu za vse jednake pravice odtegne zaročenca zasledovanju nasilnikovemu. A tudi sveto zavetišče se oskruni. Plemenitaška ošabnost v zvezi s samostanskimi spletkami vleče v samostan uporno žrtev in jo spravi na pot pregrehe, mej tem ko blage besede modrega

dano, izsesano od tuje soldateske, pobrala je je kuga; uda se molče in strmeč skrajni bedi, jedina uteha v nadlogah so ji usmiljeni ljudje, ki sami od sebe kaj zanj žrtvujejo. Samovoljnost in krivica, nevednost zapuščenega ljudstva, praznovrstvo in krutost zakrivajo kot megla nezdravega močvirja ona nesrečna tla. Še le proti koncu se pokaže vedno čuječa božja pravičnost in posveti kot dobrodejen žarek na oni del laške zemlje, ki je bil tedaj svoboden. Povest se končuje v znamenju udanosti in zaupanja.«

Še le julija leta 1827 zagledajo »I promessi sposi« beli dan. Nekateri kritiki so se zelo neugodno, celo prezirljivo izrekli o knjigi. Zdela se jim je preveč priprosta. Carcano jo imenuje ilijado krščanstva, Gioberti pa delo krščanskega modroslovja. V tem ko so knjigo po celi Evropi poveličevali, trdil je v Italiji samo Pietro Giordani, da bi morali v domovini povest čitati »a Dan usque ad Nephtali«, da bi jo morali čitati v cerkvah, po gostilnah, da bi se jo morali na pamet učiti. Danes je povest prevedena že skoro v vse evropske jezike.

Istega leta je šel pesnik v Florenco,

javili pred nekaj dnevi in mej katerimi ni nobenega pravega somisljenika državno-zborske večine. Včerajšnja »Reichswehr« objavlja že tudi nekaj program bodoče uradniške vlade. Nova vlada se ne bo opirala na desnico, a baje tudi ne na levo, merodajna ji bo marveč srednja pot. Vlada je proti Nemcem je absolutno izključeno, a samo ob sebi umevno (?) se tudi ne bo vladalo proti Čehom. Prva in najvažnejša naloga nove vlade je priprava za sporazumljenje mej Čehi in Nemci. Sodelovanje vlade pri tej akciji je nujno potrebno. Pl. Körber ima že izgotovljen načrt jezikovnega zakona, na čegar podlagi se bodo vršili pravni dogovori. Vendar pa mož ne bo trdovratno vztrajal pri določilih tega načrta, marveč bo rad pritrldil predlaganim spremembam z jedne ali druge strani. Državni zbor bo sklican čim preje mogoče, ker vlada želi, da se pravna akcija prične in konča v državnem zboru. Tak je toraj Körberjev program. Kako ga izvede, tega menda še sam ne ve.

Jezikovni zakon je predmet, s katerim se peča od Badenija sem redno vsaka avstrijska vlada. Vsi različni bivši avstrijski kabinetni načelniki v tem razdobju so imeli na pol ali pa tudi že docela izgotovljene načrte za konečno rešitev jezikovnega vprašanja toda dosedaj še nihče ni prodrl, da mnogi izmed njih si ga niti predložiti niso upali pogajajočim se strankam. Tak načrt ima izgotovljen tudi že bodoči mož pl. Körber, katerega takoj predloži kot podlago za pravna pogajanja. Kajpada tudi on ne more biti prepričan, da bo imel več sreče kakor njegovi predniki.

Ne Apponyi? Pred nekaj dnevi smo poročali, da je Szechenyi z ozirom na svoje rahlo zdravje sklenil odpovedati se minister-ski službi. Takoj tedaj se je v obče zatrjevalo, da pride na mesto ministra a latere posl. Apponyi kot v nekako zadostilo, ker se je s svojimi sodrugji vdinjal Szellovi vladi in vstopil v vladno stranko. Sedaj pa poročajo iz Budimpešte, da bo posle ministerstva a latere upravljal sam minister-ski predsednik Szell. Kako neki je prišlo do tega? Ali je Szell tako naglo pozabil velikega Apponyjevega čina in postal tako nehvaležen? Tako daleč menda ni prišlo, da bi se bil Apponyi konečno odrekel tej časti.

Ministerska kriza v Srbiji. Dolgo so kuhali krizo v Belemgradu in sedaj je gotova. Povod jej je dala »dobrotljivost« kralja Aleksandra, ki je hotel pomilostiti v znani Milanovi pravdi obsojene »zarotnike«. Ministri, pravijo, so se pa odločno uprli temu in so raje vložili ostavko, nego bi užalili Milana. Kralj je seveda ostavko takoj sprejel in naročil poslaniku v Carigradu, Novakoviču, naj pride v Niš in prične takoj s sestavo nove vlade. Novaković je, kakor znano, vodja srbske liberalne stranke, ki ima v zbornici večino, in je torej povsem gotovo, da bo nova vlada strogo liberalna in kralju povsem naklonjena.

Neutralnost Francije v sedanji vojski se je te dni pokazala v jasni luči in angleška vlada ne more niti najmanje več dvomiti nad njo. Dokaz za to je dala pariška policija. Neki zdravnik je dal naslikati na svoje reklamne lepake angleško kraljico Viktorijo ter predsednika Krügerja, ki jej ponuja neke kroglice, da bi jo ozdravil nadležnega — kašlja. Toda takoj drugi dan so zginili lepaki z vogalov in zdravnik se je konečno sam prepričal, da so jih sredi noči trgali sami policaji po nalogu policijskega prefekta, ki je odredil to iz diplomacijskih razlogov in mu ponudil odškodnino. Določnik se je seveda pritožil na višje mesto in prav mogoče je, da bo celo Delcassé razsojal o tej preporni neutralnosti.

Cerkveni letopis.

Blejska Kraljica.

Lad'ja giblje
Se in ziblje
Nas h Kraljic' nebes.

Zdi se mi, kakor bi s temi besedami opevala ljubeznjiva pesmica, kako smo šli pri nas k nebeški Kraljici, kako smo namreč prišli do tega, da zdaj kraljuje ne le v prijazni cerkvi sredi jezera, marveč v neprijetno lepših svetiščih mladih blejskih src, kraljuje ne le na rajskem Otoku, marveč

včasih sovražni valovi zibali že s toliko silo, da je bilo upanja malo, bo-li do kraja prišel. Ali vsak vihar nas je navdajal le z novo odločnostjo, z novim zaupanjem v pomoč Marijino. In to zaupanje nas ni varalo. Viharji so večinoma poglobili, mi pa smo prišli k nebeški, k svoji Kraljici. Zakaj zdaj je Kraljica nebes res Kraljica naša, Mati Božja jezerska je zdaj res Kraljica blejska.

Na praznik Marije brez madeža spočete l. 1898. je stopila pri nas v življenje dekliška Marijina družba. Kakor po drugod dekleta kar trumoma hité pod zastavo Marijino, moramo priznati, da je bil pri nas začetek skromen. Samo 35 jih je imelo poguma za tako vojsko. Ali led je bil s tem prebit, in potem ga skoraj celo leto ni bilo shoda, pri katerem bi ne bilo nekaj novih darovalov svojih src nebeški Materi.

Navdušenje za družbo je rastlo neprenehoma. Zlasti ga je povzdignila prelepa slovesnost 18. julija lanskega leta. Ta dan je namreč prihitela Marijina družba škofje-loška obhajati na Otok 40letnico svojega obstanka. Zbralo se je do 500 Marijinih deklet iz Škofje Loke in blejskega kota. Veličasten in ganljiv je bil prizor, ko je hkrati odrinilo od brega deset ladij z vojnimi četami nebeške Kraljice, ko je zmagoslavno zavihrala na jezeru zastava škofje-loške Marijine družbe, ko je iz toliko mladih src navdušeno privrela pesem: »Marija, skoz življenje — Ti srečno vozit' znaš...«

Če sploh kaj, mora užgati tako sijajna manifestacija ljubezni do Božje Matere. Res, ostala ni brez učinka. Videti, da Marijine družbe nikakor niso kaj novega, ko je škofje-loška že obhajala svojo 40letnico; videti, kako mnogoštevilno se po drugod zbirajo dekleta krog zastave Marijine — in prav zastava sama Marijinih deklet iz Škofje Loke našim ni hotela iz spomina —; videti ta ponos deklet, da so hčere Marijine — vse to je gotovo mnogo pripomoglo k temu, da se je pri nas do obletnice število Marijinih deklet podvojilo, da so ob obletnici že imele svojo zastavo, in da se je za obletnico dekliške Marijine družbe ustanovila pri nas mladeniška.

Tako slavno zmago Brezmadežne Kraljice nad peklenko kačo smo seveda morali kolikor mogoče sijajno obhajati. Imeli smo zlasti eno srčno željo: da bi On, ki je s svojim apostolskim klicem: »Pri k nam Tvoje kraljestvo po Mariji!« prav za prav poklical v življenje toliko Marijinih družb po vsej škofiji — da bi naš preblagi višji pastir prišel k nam obhajati mogočno obletnico, blagoslovit zastavo Marijine družbe dekliške, pa prva mladeniška srca poklonit Kraljici nebes in zemlje. In želja naša, z nekakim strahom pa komaj napol izražena, je bila že uslišana. »Pridem, prav za obletnico, na praznik Marije brezmadeža spočete« se je glasil apostolske gorečnosti in ljubezni do Božje Matere, za nas pa veselja in sreče polni odgovor. In ko je še izvedel dobri višji pastir, da se zato hoče cela fara na prelepo slavnost pripravljati s tridnevno, da bodo spoved opravili vsi, kateri žele z res veseljem in zato čistim srcem obhajati nebeško lepi praznik, je hitro dostavil: »Tedaj pridem dan prej, da bom tudi spovedoval.«

Tudi ko bi bili prej mrzli, bi nas bil moral užgati ta ogenj apostolskega srca. Kaj čuda torej, da je zdaj navdušenje sililo kar tekrovati, kedo bo več storil, da se dostojno pripravimo. Dekleta so obhajala očitno v cerkvi devetdnevno. Na večer so se zbrale krog altarja Srca Marijinega, in ko so spletle rožni venec nebeški Materi, so šle spletat venec za prihod — očetov. Ljubezen do višjega pastirja je postavila nič manj ko sedem slavolokov, in še cerkev, staro, borno cerkev je tako okrasila in prenovila, da je bila videti kakor nevesta pripravljena svojemu ženinu, kakor bi se hotela vendar še izkazati, predno jo porušijo.

Med delom in molitvijo, med veseljem petjem pa pobožnim prejemanjem svetih zakramentov — ob tridnevni je pristopilo k angelski mizi do 700 ljudi — se je približal težko pričakovani 7. december. Nebo prej dolgo lepo jesen vedro, se je prav ta dan pooblačilo, začel je naletavati prvi sneg. Ali nas to ni motilo, nam so se čedalje bolj

prihod Presvetlega. In res, komaj je določena ura udarila, so že tudi zapeli zvonovi in se oglasili prvi streli: dobri nadpastir je stal sredi udanih ovčic.

Tri dekleta so stopila pred Premilostnega, in ena mu je poklonila šopek z besedami:

Med nami ste tedaj.

Ustregli ste milostno naši želji.

Srce nam utriplje v otroškem veselju,

Ko v svoji Vas sredi imamo sedaj.

Ko usta Vas prvič pozdravljajo,

Udanost, ljubezen izjavljajo:

»Otok bleški,

Kinč nebeški«

Naj Vas sprejme, svetli knez!

Vi ste naši,

Mi smo Vaši

In Kraljice vseh nebes.

Saj Bled mora biti Marijin kraj,

Potem bo resnično slovenski raj,

Ker srečen le tisti je rod.

Ki Bog je njegov Gospod.

Da pride pa bože kraljestvo med nas,

Kraljice, ki Božja je Mati prava

In vendar Devica sleherni čas,

Razviti se mora pri nas zastava,

Zavladati mora Ona pri nas.

To volja je naša,

To želja je Vaša,

Oj želja, ki k nam privabila je Vas!

Da ž Njo, ki sami Jo otroško častite,

Premilostni škof, presvetli knez,

Mladeniče združite v sladko vez,

Dekletom zastavo blagoslovite —

Ta želja ljubezni je vedla Vas k nam.

Marija po svoje to plačaj Vam tam!

Nam srca hvaležna kipé le v klic:

O dobri pastir sred svojih ovčic!

Marija in Bog sprejmita Vas,

Vi milostno sprejmite — nas!

(Konec prih.)

Slovstvo.

Prosvjeta. Leposlovno-poučen list. Zagreb. V založbi tiskarne A. Scholza. — Št. 1. leto VIII.

To je krasen, z bogatimi ilustracijami opremljen salonski list hrvatski, ki je zbral okrog sebe malone vse odlične pesnike in pisatelje hrvatske. Kolikor smo pregledali to I. štev. VIII. letnika, vlada v listu dober duh. Prva pesem A. Harambašičeva je zares vzvišeno-lepa. Slike so krasne, in kar je največ — vse dostojne. Gotovo, da je list Hrvatom prava dika in čast. Da bi tudi mi Slovenci povspeli se do takega salonskega lista, ki tekmuje izvestno z vsakim nemškim »Alte und Neue Welt«, »Hausschatz« itd. Najložje se bo razvil v kaj tako lepega naš dični »Dom in svete« — seveda ako se ga oklenemo tako, kakor so se hrvatski pisatelji »Prosvjete«.

»Prosvjeta« izhaja 1. in 15. vsakega meseca na 32 folicstranah s 7—10 slikami — in stane na leto primeroma zelo malo, 6 — oziroma po pošti 7 gl. — Priporočamo jo omikanim Slovincem!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. januarija.

Ob desetletnici obstanka katol. političnega društva priredi odbor dne 25. t. m. v »Katol. domu« v Ljubljani slavnostno zborovanje popoldne ob 5. uri; temu sledi prijateljski večer. Na zborovanju hota govorila dr. Šusteršič in dr. Krek.

Javno predavanje. Jutri ob 1/8. uri zvečer bo v veliki dvorani »Kat. Doma« predaval drž. posl. g. dr. Ig. Žitnik.

Državna podpora. Poljedelsko ministerstvo je za napravo vodnjaka v vasi Bač v postojnskem okraju dovolilo 1900 kron podpore, deželni odbor pa 760 kron. Skupni troški pa bodo znašali 3800 kron.

Krščansko-socijalni železničarji v Ljubljani se pripravljajo na »predpustno veselico«. Prirede jo v veliki dvorani »Kato-liškega doma« v nedeljo teden, na kar že danes opozarjamo. Vrli krščansko-socijalni železničarji zaslužijo, da jih občinstvo počasti z mnogobrojnim obiskom.

Okr. šolski nadzorniki za Goriško so imenovani, in sicer: Za tolminski okraj učitelj na goriški vadnici g. A. Lašič; za goriško okolico, slovenske šole v Gorici in gradiščanskem okraju glavni učitelj na c.

za sežanski okraj učitelj na goriški vadnici g. M. Kante; za italijanske ljudske šole učitelj na koperski vadnici g. I. Pich.

Z Goriškega. Ko gobe po dežju rastejo pri nas kandidatje. Poleg treh že imenovanih raznašajo govorico tudi o zopetni kandidaturi grofa Coroninija ter dr. Tume. O dr. Staniču je prav dobro spregovoril »Prim. List«, ki je res prekrizal račune gospodom okoli »Soča«. Napravljen so imeli že cel načrt. Po dovršenih prvotnih volitvah so nameravali sklicati nekaj svojih pristašev, ki bi bili kot neodvisni volilni odbor proglasili dr. Staniča za kandidata. »Soča« bi podpirala neodvisnega kandidata ter delovala zanj. Po izvolitvi pa bi se bil samostojni kandidat pokazal kot pristaš Tuma-Gabrščekov. Vse je bilo že tako lepo urejeno. Dr. Tuma je prevzel vodstvo Staničeve pisarne, dr. Stanič pa je igral kavalirija po dunajskem ringu. A ta preklicani »Prim. List« je spravi predčasno kandidaturu Staničevo na dan. »Sloginega« kandidata prof. Berbuča sedaj »Soča« mrcari prav po nečloveško. To pač ni več dostojen boj. A »Soča« računa na »razsodnost« svojih čitateljev. Ker je prof. Berbuč le premalo znan po deželi, vtegne »Soča« tem načinom vsaj deloma vzbuditi antipatijo proti Sloginemu kandidatu. Tretji kandidat dr. vitez Tonkli, ki je sprejel kandidaturu, ima precej upanja, da prodere. Dr. Tonkli ima glede sedanjega razpora neomadeževane roke. Goriški Slovenci vedo ceniti njegove zmožnosti in tudi njegovo nekdanje politično delovanje. V sedanjih homatijah spoznavajo, da se je pred desetimi leti dr. Tonkliju godila krivica. To krivico hočejo popraviti. V mnogih občinah so že voljeni možje, ki bodo oddali glasove dr. Tonkliju. V goriški okolici je večina občin za dr. Tonklija. S Tolminskega poročajo, da velika večina Tolminskega glavarstva bode zanj s parolo: »Po krivici zasramovanemu možu pravično zadoščenje«. Dr. Tonkli ima največ upanja do zmage. Zato bi priporočali »Slogi«, da sprejme kandidaturu dr. Tonklija, s katerim gotovo prodere. Kar je bilo, naj se pozabi. Poštena sprava bode pripomogla do prave, poštene stranke v deželi. Gospodje v »Slogi« naj stvar prevdarijo, dokler je čas!

Nemški cesar v Dalmaciji. Iz Trsta se poroča: Tržaški konzul za Nemčijo je dobil uradno poročilo, da bode nemški cesar na svojem potovanju po Italiji obiskal tudi Dalmacijo ter se ustavil v Dubrovniku in Splitu.

Iz Kostanjevice. Pri razgovoru dne 10. t. m. v Kostanjevici glede dopolnilnih volitev v I. in III. vol. skupini za cenilno komisijo osob. doh. davka Krškega okraja dogovorili so se davkoplačevalci, naj se volijo dosedanji udje in namestniki. V I. volilni skupini: g. Viljem Pfeifer, posestnik in poslanec v Krškem kot člen in g. dr. Janez Meneinger, odvetnik v Krškem kot namestnik. V III. volilni skupini: G. Ignacij Wutscher, veleposestnik v Brezovici kot člen in g. dr. Ignacij Namorš, veleposestnik, zdravnik, župan in c. k. poštar na Jesenicah ob Savi. Volitev določena je na 22. t. m. v Krškem, kakor razvidi vsak volilec iz volitven. poverila (legitimacije), katero z glasovnicama vred je prejel v tekočem tednu. V glasovnice je treba natančno napisati v prvo (formular: »D a«) ime, opravilo in stanovališče člena, potem v druga (formular: »D b«) zopet ime, opravilo in stanovališče namestnika. Obe glasovnici treba podpisati s polnim imenom ter oddati osobno ali pa poslati po pošti na davčnega nadzornika kot volilnega komisarja v Krškem. Kdor se poslužuje pošte, naj toraj obe glasovnici in volitveno poverilo odda v rekomandiranem pismu proti receptu po pošti kake 3 dni pred volitvijo pod naslovom »Na gospoda c. k. davčnega nadzornika kot volilnega komisarja v Krškem«. Kdor pa hoče voliti osobno, naj pride dne 22. t. m. od 9—11 predpoldne v pisarno c. k. davčnega nadzornika v Krško ter tam odda napisani in podpisani glasovnici s poverilom vred.

Iz Zreč pri Konjicah. Te dni smo opravičenci dobili priposlane glasovnice za volitev udov cenilne komisije glede osebne dohodnine, ali — kandidatov še naši časniki niso razglasili. Blagovolite, gospodje, ob podobnih priložnostih razglaševati imena kandidatov vsaj po vseh troje spodnještajerskih

Mi na deželi ne moremo dobiti pred oči vseh časnikov. K sreči nam je prišla v roke zadnja »Domovina«, ki je nekje zasačila bila imenik kandidatov za okraj Celje. S tem razglasilom se slovenska stranka pridobila šest glasov iz naše dolinice. Ker pa »Slovenec« prihaja tudi v take kraje, kjer »Domovine« nimajo, poskusi, če že ne bode prepozno, objaviti imena kandidatov za tretji razred. Priporočajo se gg.: Franc Fridrich, veleposestnik v Mirasanu pri Žalcu, Ivan Kač, uradnik v Žalcu, Igo Cajhen, posestnik na Teharji. Namestnika sta gg.: K. Tržan, posestnik v Petrovčah, in Franc Uratarič, trgovec v Vojniku.

Gospodarski boj na Spodnjem Štajarskem med Slovenci in Nemci se čedalje bolj postruje. Trnjeva je pot, ki jo je ubral štajarski Slovenec, da se osamosvoji, a pot je edino prava, ako neče brezpegojno utoniti v nemškem morju. Slovenski trgovci so si ustanovili v Celju društvo »Merkur«, ki naj jih osvobodi od vpliva nemških veletržcev in tovarnarjev, pred vsem onih nemških podjetnikov, ki imajo železno obrt v svojih rokah. Nemci so pričeli vsled tega silno agitacijo po vsem Štajarskem in Koroškem, naj tudi nemški trgovci prično bojkotovati slovenske proizvajalce, zlasti pa posestnika mlinov v Celju g. Majdiča, ki je »Merkurju« predsednik. Ako se bodo vsi Slovenci trdno držali našega rešilnega gesla »Svoji k svojim«, ni se bati, da bi slovenska obrt in trgovina količkaj trpela v tem gospodarskem boju, pač pa oni tuji, priseljeni izkoriščevalci, ki nas hočejo političko in gospodarsko udušiti.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je 6. t. m. imelo občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: A. Gradišnik, predsednik; I. Schmoranc, namestnik; I. Kvac, R. Vrečar, L. Šah, Fr. Kranjec, G. Kovačič in A. Petriček. Društvo šteje 83 udov, ter se ostane (!) v zvezi z nemškim »Lehrerbund-om«.

Pri sv. Kunigundi na Pohorju so 7. t. m. ustanovili Raiffeisenovo posojilnico. Vreme je bilo sicer neugodno, toda na shodu se je zbralo mnogo Pohorcev, ki so pazljivo poslušali predavanje gosp. Jošta iz Celja. Pevci so zapeli nekaj domačih.

Iz Celovca, dne 11. januarija. Mestni odbor je v zadnji seji enoglasno sklenil, da se mestnim učiteljem poviša donesek k stanarini od 100 na 150 gl. — Koroški ljudski učitelji se jeze, da v deželni šolski svetovi nimajo več svojega zastopnika, dočim sta tam dva ravnatelja srednjih šol. V minuli dobi je ljudskošolske učitelje zastopal vadiški učitelj Preschern. Zato zahtevajo premembo teh razmer in delajo na to, da dobe ljudskošolski učitelji tudi svojega zastopnika. Od deželnega zbora bodo zahtevali prenaradbo dotičnih postav v tem smislu. — Cesar je potrdil sklep deželnega zbora koroškega, da sme mesto Celovec vzeti na posodo štiri milijone kron. To bode veselje med mestnimi očeti, ki bodo lahko zopet razsipali — izposojene svote za mnoge nepotrebne stvari, kakor se je že godilo v haš minuli dobi!

Z Dunaja. Občinski svet dunajski je bil lani, kakor znano, sklenil s precejšno vsoto prispevati k zgradbi novih cerkev, ki jih živo potrebuje v krščanskem duhu se razvijajoče mesto. Znano je tudi že, da se je odbornik žid Lucian Brunner pritožil proti temu sklepu, češ, da cerkve niso občnokoristna naprava. In upravno sodišče je s svojo razsodbo dalo Brunnerju prav. Krščansko misleča večina v mestnem svetu je torej s tem sklepom pogorela. Ni pa še pogorela požrtvovalnost in vnema krščanskih Dunajčanov za dobro stvar. Če ne gre tako, mora iti pa drugače, so si mislili. In so priredili pretečeni petek duhoven koncert v veliki dvorani glasbenega društva. Čisti dohodek tega duhovnega koncerta je bil namenjen novim zgradbam dunajskih cerkva: sv. Antona, bl. Petra Kanizija in bl. Klemen Hofbauerja. Pod spretnim vodstvom g. Jos. V. v Wössa in s sodelovanjem odličnih pevk, pevcev in zborov, pevske akademije, Dreizehnlinden ter glasbene šole je koncert prav lepo uspel. — Požrtvovalnost in navdušenje krščanskih Dunajčanov je res vredna posnemanja.

Odprava notarijata. Nemški listi po-

peča z vprašanjem, ali bi ne kazalo odpraviti notarijat in notarske posle izročiti odvetnikom. Sedanji notariji in notarski kandidati bi seveda dobili primerno odškodnino.

Strossmayer — najstarejši biskup katoliške cerkve. Hrvatski listi poročajo, da je za sv. očetom djakovski biskup Juraj Strossmayer najstarejši katoliški škof. On praznuje 80letnico svojega življenja, a 50letnico svojega škofovanja. Navzlic visoki starosti je hrvatski mecen še poln mladega duha in navdušenja za »vero in domovino«.

Polje za »Edinost«. »Edinost« se časih nad nami jezi, ako konstatujemo kaj, kar vsakdo vidi. Sedaj ji priporočamo, da prečitajo v uredništvu zadnjega »Učiteljskega Tovariša« in njegov dopis »iz Istre«. Priporočamo ji to, ker doslej na ono psovanje »naprednega« učiteljstva na mukotrpno slovansko istrsko duhovščino in učiteljstvo ni odgovorila. Dopisnik pravi, da je »večina hrvatsko slovenskih učitelja u Istri jesu popovske prirepine i odišu natražnjačkim duhom«. Za slovansko gibanje v Istri daje ta le svet: »Pope, ti imaš cerkvo, a ja imam školu«. Za družega se menda ni treba brigati »jer pop hoče, da mu učitelj bude podložan v političko-klerikalnom mišljenju te u privatnom opčenju«. Klerikalno je torej vse, torej tudi politični boj slovanske duhovščine proti laškim izkoriščevalcem. Nekateri učitelje vleče bolj tje, kjer je bolje pogrjnena miza.

Proti vinski klavzuli so minulo nedeljo na shodu v Korminu ugovarjali volivci drž. poslanca Zanettija. Korminski župan baron Locatelli je nasvetoval, naj bi se na bodočem shodu v Gradišču izvolil odsek, ki bi sestavil ugovor proti novi vinski klavzuli v nagodbi z Italijo — Ravno te dni smo čitali v nekem listu, da Italijani kupujejo grška vina in je kot svoja pod ugodnimi pogoji izvažajo v Avstrijo.

Židje znajo. V Gorici je zamrl židovski »Corriere«. Mesto njega so laški matadorji ustanovili nov dnevnik »Il Friuli Orientali«, a brez židov. To pa jezi goriske žide. Sklenili so zvezo s tržaškim »Piccolo«, kateremu hitro in natančno poročajo goriske novice. »Piccolo« pride v jutro zgodaj v Gorico. S trokolesom, na katerem je mala shramba, ga hitro razpeljejo po mestu in tudi Furlaniji. Predno izide goriški list, sta mesto in Furlanija preplavljena z »Piccolo«. Tem načinom delajo židje občutno konkurenco lahonskemu listu. In že govori, da bode »Il Friuli« kmalu zaspal. Pa naj kdo reče, da židje ne znajo.

Preiščja kuga se je pokazala v voloskem okraju v Istri. Vsled tega je tržaško namestništvo z večerajšnjim dnem prepovedalo v voloski okraj uvažati ali izvažati žive preišče.

Burja nekaj dni razsaja tudi po Vipavi, posebno pa od Št. Vida do Razdrtega, da je nemogoča vožnja. Burja je pretrgala brzojavno zvezo in tudi pošto morajo nositi.

Začarani brzovlak. Včeraj je imela južna železnica grozen križ s stroji. Pri brzovlaku št. 3. iz Trsta se je na Zidanem Mostu zopet pokvarila mašina. Rekvirirali so hitro drugo, ki je hotela pokazati svojo živahnost ter je korajžno pihala naravnost proti brzovlaku ter se zaletela z vso močjo vanj. Trije vozovi so poškodovani. Mejpotovalci je zavladala strašna panika. Neki gospej se je zmešalo. Skočila je iz kupeja in letela preko proge, ne da bi se vrnila. Na Zidanem mostu je imel začarani brzovlak jedno uro zamude.

Društva v Ljubljani. Ljubljana šteje 138 javnih društev in sicer 108 slovenskih in 30 nemških.

Zvižoč. V trebanjski okolici so 1. decembra m. l. prijeli nekega okoli 60 letstarega berača, ki se je delal gluhomutastega. Imeli so ga v Trebnjem v zaporu. Dne 14. t. m. pa se jetnik premislil in začne pripovedovati, da je Simon Moravec iz Črnomlja. Če je res?

Požar v Zagrebu. V petek je bil v Zagrebu velik požar, ki je vznemiril ves Zagreb. Gorelo je v prodajalnici Petra Nikoliča na Ilici. Škode je do 80.000 kron.

Umrl je dne 12. t. m. na Dunaju grof Dragotin Draškovič, star 25 let. Kakor znano, bil je na lovu ponesrečil in se odpeljal na Dunaj k zdravnikom, ki mu pa niso mogli pomagati.

Srbski kralj — ženin. Zadnji čas se trdovratno vzdržuje govornica, da se srbski kralj Aleksander v kratkem oženi in sicer z avstrijsko nadvojvodinjo Marijo Kristino, hčerjo nadvojvode Friderika. — Mati kralja Aleksandra je pisala sinu pismo za novo leto, v katerem mu piše, da naj pomilosti politične obojence, da zopet pridobi veljavo mej omikanim svetom, ob enem mu pa tudi naznani, da ona ni zadovoljna z nameravano ženitvijo ter da je mnenja, da naj se njeni sin poroči s pravoslavno nevesto. — Mi smo tudi tega mnenja.

Plesalci v plamenu. Iz Szerb Aradca se poroča: V nedeljo so imeli tu ples. Sredi plesa je pala raz stropa petrolejska svetilka. Petrolej se je razlil po oblekah plesalk in plesalcev. Nakrat je bila rajajoča družba v plamenu. Nekaj deklic je vsled opeklin umrlo.

Aretovan nemški pisatelj. V soboto so na Dunaju aretovali nemškega profesorja Emila Friderika pl. Lewetzowa radi npravstvenih pregreškov.

Velikansk štrajk. Meseca februarja bode pričelo štrajkatu 10.000 saških premogokopov, ako vodstva rudnikov ne ugodijo njihovim zahtevam.

Največjo bolnišnico na svetu imajo Rusi in sicer v Moskvi. Ondotna bolnišnica za otroke ima 7000 postelj. Tekom leta ima 15.000 pacijentov, katere zdravi 96 zdravnikov. Postrežnic je v bolnišnici 900.

Veliki in majhni ljudje. Med tem, ko naši liberalci v »Narodu« iščejo po vseh judovskih listih sramotilnih novic za katoliško cerkev, pa se zares izobraženi možje temeljito poučujejo o njej, in vedno pogosteje tudi protestanti prestopajo v katoliško cerkev. Pred nekaj meseci je prestopil prvi švedski protestantski bogoslovec Kroik-Touning v katoliško cerkev. Najprej ga je nagnilo h katoliški cerkvi premišljevanje, da mora Kristusova cerkev imeti poglavarja, in ta ne more biti drugi, nego naslednik sv. Petra — rimski papež. Spoznal je potrebo spovedi, in ker jo je Luter zavrgel, je s tem tudi pokazal, da ne pozna Kristusovega duha. Zato je začel temeljiteje proučevati katoliške nauke — in vspeh učenja je bil, da je največji protestantski bogoslovec v Evropi prestopil v katoliško cerkev. — Nekaj podobnega se nam poroča sedaj iz Amerike. Dr. de Costa, najplivnejši luteranski učenjak v New-Yorku, je prestopil v katoliško cerkev, in listi javljajo, da misli še okolo 100 ameriških protestantskih pastorjev zapustiti Lutro in se vrniti h Kristusu. — Tako delajo možje, ki kaj znajo, in se uče, in ki hočejo poslušati glas resnice. Naši »Narodovci« pa med tem od judov prepisujejo in se lažejo, katekizem pa pozabljajo.

Ponesrečen samomor. Iz Krakova je nedavno pobegnil v Ameriko advokat dr. Kratter. Sedaj se je nakrat vrnil iz Amerike. Na kolodvoru v Krakovu je trikrat nase ustrelil. Hotel se je umoriti, da s tem pridobi svoji rodbini zavarovalnino od neke ameriške družbe, ki izključuje samo samomore na ameriških tleh. Goljufni advokat se pa ni dobro zadel ter so ga v soboto v bolnišnici aretovali.

Psi pojedli človeka. V Choletu je živel ločen od svoje žene umirovljeni štabni zdravnik dr. Grognet. Jedino njegovo delo je bilo pijančevanje. Zadnje dni ga dolgo časa ni bilo iz hiše. Znanci so šli pogledat v hišo in dobili so doktorja grozno razmesarjenega na tleh. Vseh sedem doktorjevih psov je trgalo meso mrtvega trupla ter ga jedlo.

Društva.

(»Glasbena Matica« v Ljubljani. V sredo dne 17. januarija 1900 II. redni koncert v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma« pod vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada. Pri koncertu sodeluje gosp. Fran Ondriček, c. kr. komorni virtuos, gospod Viljem Klagen, pianist z Dunaja, pevski zbor »Glasbene Matice«, šolski zbor »Glasbene Matice« in vojaška godba c. kr. pešpolka št. 27. — Iz posebne prijaznosti sodelujejo v orkestru nekateri gospodje »Glasbene Matice«. — Vspored. 1. J. Haydn: »Nebesje oznanja mogočnost božjo«, zbor iz oratorija »Stvarjenje«, poje šolski zbor »Glasbene Matice« s spremljevanjem orkestra. 2. J. Raff: Suita za gosli s spremljevanjem kla-

3. stavek: finale. Svira gosp. Fran Ondriček, c. kr. komorni virtuos, na klavirji spremlja g. Viljem Klagen. 3. a) Schütt: Reverija, b) Chopin: Poloneza, na klavirji svira gospod Viljem Klagen. 4. Cezar Kjuj: Dve roži, mešan zbor (iz ruščine), a capella poje pevski zbor »Glasbene Matice«. 5. J. S. Bach: a) Preludij g-mol, b) Fuga d-mol, svira na gosli g. Fran Ondriček, c. kr. komorni virtuos. 6. a) Anton Foerster: »Beseda sladka, domovina!«, mešan zbor s tenor-solo (a capella), b) dr. Anton Dvořak: »Eia mater«, zbor iz Stabat mater, s spremljevanjem orkestra, c) G. F. Händel: Aleluja! zbor iz oratorija »Mesija«, s spremljevanjem orkestra, poje šolski zbor »Glasbene Matice«. 7. Smetana-Ondriček: Fantazija na motive iz opere »Prodana nevesta«, svira g. Fran Ondriček, c. kr. komorni virtuos, na klavirji spremlja g. Viljem Klagen. — Začetek koncerta točno ob 8. uri, konec po 1/2 10. uri. — Čisti dohodek koncerta namenjen je v nabavo koncertnega klavirja. — Cene prostorom: Sedež prve do tretje vrste po 2 gl., četrte do osme vrste po 1 gl. 50 kr., devete do štirinajste vrste po 1 gl. — Parterna stojišča po 60 kr. — Stojišča na galeriji po 40 kr. — Dijaske in garnizijske vstopnice po 30 kr. — Vstopnice se dobivajo v trgovini gospoda J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajnici.

(Slov. kat. akadem. društvo »Danica«) bo imelo svojo 4. redno zborovo sejo v tem tednju v nedeljo, dne 21. t. m. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Prememba poslovnika. 4. Predlogi. Po oficijelnem delu bo pogovor o dijaškem sestanku v prihodnjih velikih počitnicah. Seja bo v društvenih prostorih: XVIII. Währingergürtel 53. Za odhor:

Anton Cvetek
t. č. tajnik.

Anton Vadnal
t. č. predsednik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. jan. Cesar je oficijelno naročil Körberju, da sestavi novo vlado. V petek, ko pride cesar s Štajarskega na Dunaj, mu Körber predloži listo svojih tovarišev-ministrov. Po dogodkih zadnjih dnij se sklepa, da bo novo ministerstvo strogo uradniško. Cesar je dejal nasproti poslancu Začeku, da bo nova vlada popolno nepristranska in objektivna ter nasproti vsem jednako pravična. — Poljaki so sklenili, da noben član poljskega kluba ne vstopi v kabinet. — Čehi so z novim položajem nezadovoljni, baje že poznajo Körberjev načrt jezikovnega zakona in pravijo, da je nevsprejemljiv. Češki poslanci so se nasproti Körberju izjavili, da bodo zopet siljeni v obstrukcijo. — Glede že omenjenega imenika novih ministrov je opomniti, da baje Spens-Boden, Goess in Böhm-Bawerk ne vstopijo v nov kabinet. — Vest, da je knez Al. Liechtenstein delal na to, da bi Pattai prevzel pravosodno ministerstvo, ni resnična.

Dunaj, 16. januv. (C. B.) V seji avstrijske delegacije je deleg. dr. Ferjančič interpeloval vojnega ministra radi vodovoda v Postojni, kjer se koncentruje vsako leto večje število vojaštva. Interpelant vpraša, je-li vojna uprava voljna izposlovati državno podporo za ta vodovod. — Za njim so govorili o proračunu zunanjega ministerstva del. Pacak, Conci, Pergelt, Stransky in grof Goluhovski.

Dunaj, 16. januarija. (C. B.) Ogerska delegacija je v današnji plenarni seji brez debate vsprejela proračun za Bosno in Hercegovino. Državni fin. minister Kallay je delegatom izrazil zahvalo. Sklepna seja je jutri.

Dunaj, 16. januarija. »Ostdeutsche Rundschau« poroča, da je včeraj posl. Schönerer prestopil v protestantsko cerkev. (Naveličal se je čakati, da število odpadnikov naraste na 10.000.)

Trst, 16. jan. (C. B.) Pri žrebanju Salmovih srečk je dobila glavni dobitek 84.000 kron št. 11.664, drugi dobitek 8400 kron št. 76.989, tretji 4200 kron št. 7131.

Praga, 16. januarija. Ker so razne češke občine ustavile dela v prenešenem delokrogu, moralo je tukajšnje finančno ravnateljstvo najeti 300 pomožnih uradnikov.

Praga, 16. januv. Češka trgovska društva so imela shod, na katerem so sklenilo, uplívati da bodo češki trgovci z inozemstvom občevali samo v češčini in ne sprejemali nemških agentov.

Petrograd, 16. januv. V noči od 13. na 14. t. m. se je pojavil znova potres v Achalkaliju. Porušeni je več hiš.

Vojska v Južni Afriki.

O usodni bitki za Ladysmith še ni nikakega poročila, pač pa javljajo iz angleškega tabora pri Frere, da se vrše v angleški armadi velike priprave. Najvažnejša je pač odredba, da je poveljstvo nad vsemi kolonijalnimi in irregularnimi četami prevzel od Bullerja general Warren ter si je prvi obdržal samo poveljstvo nad nekaj tisoči redne armade. Iz Kapstadta se nadalje poroča, da je ta general Warren že prekoračil Tugelo, kje, o tem poročevalci molče, in da je na severu zasedel zelo važno mesto. No, tej vesti ne veruje niti labkoverni londonski vojni urad.

General Buller in Warren bodeta toraj skupno udarila na bursko armado blizu Ladysmitha, vsak od jedne strani bota poskušala svojo srečo. Angleški krogi so popolno prepričani, da sijajna angleška zmaga ne more izostati, ker je najnovejši čin generala Bullerja napravil na Bure »premogoten« utis in jih napolnil z velikim strahom.

Glede razdelitve natalске angleš. armade menijo nekateri, da se je izvršila zato, da Buller ne bo sam odgovoren, ako ga z nova doleti kaka nezgoda, in da bo krivdo lahko zvrčal na tovariša Warren. Menda je res tako.

Zelo junaške so se 6. t. m. izkazali trije oddelki morda Methuenove armade, ki so prekoračili blizu Oranje Rivera oranjsko mejo ter pod vodstvom generala Wooda zasedli oranjsko mesto ali vas Zoutpantrif. Postavili so tu prvo stražo na burskem ozemlju. Ker pa tam ni bilo nikogar d. ma, kraj z okolico pa je »podoben raj«, so vojaki v svojem navdušenju za angleško stvar opustošili in pobrali kar so mogli, da »napravijo tem večji moralni učinek« na prebivalstvo, in so se potem, bogato založeni, vrnili v svoj tabor.

Jednak »izprehod« je napravil tudi general Babington v kraj Randen, ki je razdejal dve večji farmi, in polkovnik Pilcher, ki se je kake 4 milje pred Jacobsdalom združil z Woodom in sta ju potem, ko so ju Buri pognali, popihala čez mejo v tabor. Razun pri Jacobsdalu Angleži nikjer niso ugledali Burov, le zamorci na posamnih farmah so jih najprijazneje vsprejemali.

V londonskih krogih se bodo gotovo hvaležno spominjali podjetnih in za zabavo skrbečih generalov.

Pariz, 15. jan. »Intransigent« poroča, da je 211 francoskih častnikov odpotovalo v Transval.

Bruselj, 16. Transvalski poslanec Leyds pravi, da je pri zadnjih bojih pri Ladysmithu hotel White prodreti oblegoje burske čete, a se mu to ni posrečilo.

London, 16. jan. Angleži namepravajo na treh mestih ob enem napasti Bure, v istem času bo tudi White skušal prodreti iz mesta. — Govori se, da je general Warren na desnem krilu prestopil Tugelo ter da hoče Bure od strani prijeti; na razpolago ima 11.000 mož.

London, 16. jan. Reuterjev urad poroča iz Kapstadta 12. t. m.: Oblastva so prejela poročilo, da je general Warren z 11.000 možmi došel preko Weenena do Bullerjevih čet in prekoračil Tugelo. V poučenih krogih temu poročilu nihče ne veruje.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevedel I. B.—č.

(Dalje.)

Spomnil se je zadnjih opominov svojih roditeljev, spomnil se na Boga, na Mater božjo in svetnike, pomislil, kako tolažljivo je, če je človek brez krivde, predstavil si zono, ki ga je obhajala, kadar je slišal pripovedovati o ubojih. Vzbudil se je iz teh krvavih sanj nekako bojazljivo, kesajoč se in veseleč, da si je vse to le domišljeval. Koliko mislij mu je vzbudila misel na Lucio! Toliko nad, toliko obljub, tako zaželjena bodočnost, kako trdno jo je pričakoval, kako hrepenel po onem dnevu! Kako in s katerimi besedami naj ji naznani to novico? Kakó naj si pomaga iz zadrege? Kakó naj Lucio pridobi kljubu nasilju tega neprilicnega mogotca? Ob jednom pa mu je šinila sicer ne ravno sumnja, vendar pa mučna senca v glavo. To nasilstvo don Rodriga more izhajati le iz nevkrotljive strasti do Lucie. In Lucia? Da bi mu bila dala le najmanjšo priložnost, da bi se mu bila le od daleč laskala, tega si Renzo še misliti ni upal. Ve-li ona za to? Ali je hudobnež sploh mogel postati takó strasten, da bi ona tega ne bila opazila? Ali bi se res upal, gnati stvar tako daleč, ako ni preje na kak način skušal nje? In Lucia ni zinila nikdar nobene besede njemu, svojemu zaročencu!

Ves poln teh mislij gre mimo svoje hiše, ki je stala sredi vasi, ter jo maha naravnost proti domu Lucie, ki je bil na drugem koncu, uže precej zvonaj. Pred hišico je bilo majhno dvorišče, ki jo je ločilo od ceste in bilo obdano od nizkega zidu. Renzo stopi na dvorišče in čuje iz jedne zgornjih stanic zmedeno in nepretrgano brbljanje. Misli si, da so prijateljice in tovarišice, ki so prišle, da bi spremile Lucio v cerkev, in neče se prikazati v ti družini z ono novico v srcu in na obrazu. Deklica, ki je bila na dvorišči, mu priteče naproti z besedo: »Ženin, ženin!«

»Tiho, Bettina, tiho!« reče Renzo. »Čuj, pojdi gori k Lucii, pokliči jo v stran in povej ji na uho... toda takó, da ne bode nihče slišal in ničesar sumnil... reci ji, da bi jaz rad ž njo govoril, da jo pričakujem v pritični stanici in da naj takoj pride.« Deklica steče takoj po stopnicah, vesela in ponosna, da ima izvršiti skriven nalog.

Lucia je uprav tedaj izšla iz maternih rok vsa svatovska. Prijateljice so se gnetle okolo neveste, ker bi jo rade videle. Dekle se je branilo z ono precej neukretno kmetsko sramežljivostjo, zakrivalo si obraz s komolci kakor s ščitom, povešalo glavo, in gubančilo dolge črne obrvi, v tem ko so se ji usta krožila v nasmeh. Črni lasje, razčesani, na čelu z belo, rahlo prečo, so se ji vili zadaj v skodranih kitah, prebodenih od dolgih srebrnih igel, ki so se vrstile na okrog kakor žarki okolo svetih glav. Tako se še

dandanes nosijo milanske kmetice. Okolo vratu je imela niz granatov, mešanih z zlatimi gumbiči, narejenimi od žice.

Tkane cvetlice so ji krasile oprsnik, katerega odprti rokavi so bili speti z lepimi trakovi. Kratko krilce je bilo iz tkane svile z gostimi in ozkimi gubami. Na nogah je nosila dve živo rudeči nogovici in dva čevljička, tudi vezene iz svile. Razven tega posebnega svatovskega okrasja pa je Lucio dičila še njena navadna skromna lepota, katero so še povzdigovali in večali raznovrstni občutki, ki so se ji zrcalili na licih: radost in lahna osupnenost zajedno, nežna žalost, ki se sem ter tja pokaže na obrazu nevestinem ter ji utisne neki posebni izraz, pri tem pa ne pači njene lepote. Mala Bettina se je utihotapila mej gručo, približala se Lucii, ji namignila previdno, da ji ima nekaj sporočiti ter ji pošepetala par besedic na uho.

»Pridem precej nazaj«, reče Lucia ženskam; potem pa gre naglo doli. Ko vidi spremenjeni obraz Renzov in njegovo nemirno vedenje, vpraša ne brez strahu: »Kaj pa je?«

»Lucia!« odgovori Renzo, »za danes je vse — po vodi in Bog ve, kdaj bo deva mogla postati mož in žena.«

»Kaj?« vzklikne Lucia povsem zmedena. Renzo jej kratko pripoveduje, kaj se mu je v jutro zgodilo; ona ga poslušala bojazljivo. Ko pa čuje ime don Rodriga, zakriči »ah«, zarudi in dé tresoče: »Tako daleč je prišlo!«

»Ti si tedaj vedela...«, reče Renzo.

»Dobro«, odgovori Lucia; toda tako daleč...«

»Kaj si vedela?«

»Ne zahtevaj, da sedaj govorim in plakam. Poklicala bodem mater in odslovila ženske. Biti moramo sami.«

Za odhajajočo je mrmral Renzo: »Tega mi nisi povedala nikoli.«

»Ah, Renzo!« odgovori Lucia, obrnivši se za trenotek, toda ne obstavši. Renzo je dobro umel, da je Lucia, izgovorivši v tem trenutku in s takim naglasom njegovo ime, hotela reči: »Ali si moreš misliti, da sem molčala brez pravih in čistih vzrokov?«

Dobra Agnese pa (tako se je zvala mati Lucina, ko je navdalo s sumnjo in radovednostjo, ker je hči namah izginila, prišla je doli, da bi izvedela, kaj je novega. Hči jo pusti z Renzom, povrne se k zbranemu ženskemu svetu in reče mrzlo in malomarno, kolikor more: »Gospod kurat je bolan, danes ne bode torej nič.« Nato se hitro poslovi od njih in gre z nova nizdoli.

Ženske se razprše in razidejo pripovedovati ta dogodek. Par jih gre celó tja do vrat župnikovih, da bi se prepričale, je-li res bolan.

»Huda mrzlica«, odgovori Perpetua z okna. Žalostna ta novica pa je prekrizala vsa uganjanja, ki so jim že jela bloditi po glavah in siliti tudi na dan v kratkih ter skrivnostnih namigavanjih. (Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
15.	h. zveč.	736,0	-4,3	sr. slab.	sk. oblač.	0,0
16.	7. zjutr.	735,2	-5,2	sr. sever.	oblačno	0,0
	2. popol.	733,3	-2,7			

Srednja večerajšnja temperatura -5,4°, normale: -2,5°.

Gena žitu na dunajski borzi

dné 15. januarija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7 89 do gl.	7 90
Rž za pomlad	6 74 » »	6 75
Tursica za maj-junij »	5 25 » »	5 26
Oves za pomlad	5 36 » »	5 37

Zahvala. 53 1-1

Vsem onim, ki so za časa boleznin in ob smrti mojega predragega očeta

Mihaela Jaklič-a

dejansko, ustno in pisмено olajšavali neizmerno bol, zlasti pa še onim, ki so se v molitvi spominjali preblagega ranjcega, kliče iz dna srca: Stotisočkrat vam poplačaj dobri Bog!

Trst, dne 15. januarija 1900.

Anton Jaklič,
c. in kr. vojaški kurat.

Lak za sobina tla, dá lesk in bojo v jedrej prevlaki ter se kaj hitro susi. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice. 228 11 11-9
Vnanja naročila proti povzetju.

Razpisuje se služba

organista in cerkovnika

Plača je: okolo 170 gld. v denarju, nekaj prostovoljne bire in daril, 1/4 grunta in gostilna. Nastop prej kot mogoče; prednost imajo Cecilijanci in oženjeni; prosilci naj vložijo svoje prošnje pri 34 3-2

cerkvenem predstojništvu na Prežganjem, p. Litija, 7. januarija 1900.

Ovsena živila

iz najboljšega gorskega ovsa

priznana najtežja g. ovsa. in sicer:

ovsena moka in ovseno pšeno 5 kg. 4 K 20 h, ovsena kaša in puh 4 K 40 h proti povzetju. Pri pošiljanju po železnici od 25 kg. više 82 h in 68 h od kg. 110 26-1

Glavna zaloga Smrečine gorske prodajalne družbe za Avstro-Ogersko:

LEOPOLD HEISS, Dunaj, IV/1, Wiedner Hauptstrasse 86.

Koncipijenta,

tudi mlajšega, sprejemem takoj pod ugodnimi pogoji. 52 2-1

Dr. Valentin Krisper,

odvetnik v Ljubljani.

Vožnjekarte

in

tovorni listi

v

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnita daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 17 25-2

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 12 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dné 16. januarija.

Skupni državni dolg v notah	99 20
Skupni državni dolg v srebru	99 —
Avstrijska zlata renta 4%	98 55
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	98 85
Ogerska zlata renta 4%	97 55
Ogerska kronska renta 4% 200	94 85
Avstro-ogerske bančne deince, 600 gld.	130 60
Kreditne deince, 160 gld.	233 75
London vista	242 30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118 10

Dné 15. januarija.

20 mark	23 61
20 frankov (napoleonidor)	19 23
Italijanski bankovci	89 70
C. kr. cekini	11 42
Dné 15. januarija.	
3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	20 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 —
Tisne srečke 4% 100 gld.	137 65
Dunavske vravnave srečke 5%	258 —

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 —
Priporitne obveznice državne železnice	88 50
» » južne železnice 3%	70 50
» » južne železnice 5%	100 20
» » dolenskih železnice 4%	99 50
Kreditne srečke, 100 gld.	393 50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	41 50
Ogerskega	20 75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13 20
Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —

Salmove srečke, 40 gld.	—
St. Genois srečke, 40 gld.	176 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	184 —
Ljubijanske srečke	52 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124 25
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	285 80
Akcije tržaškega Loyda, 500 gld.	78 50
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	24 30
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 —
Montaška družba avstr. pian.	276 50
Trboveljska premožarska družba, 70 gld.	299 —
Papirnih rubljev 100	254 50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri firebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trefanje. Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnica celniška družba

„MERCUR“

I., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnita v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.